
Raadscommissie Stadsontwikkeling en Beheer

Portefeuillehouder: Petra Bais

Van team: Team Openbare Ruimte

Adviseur: Arjan Braak

E-mail: a.braak@denhelder.nl

Classificatie: **Openbaar**

Kenmerk: **2023-005061**

Begrotingswijziging: **Ja**

Onderwerp: Voorstel tot het vaststellen van het programma Stedelijk Water & Riolering Den Helder 2023 - 2027

Publiekssamenvatting:

Het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) voor de periode 2023-2027 bestaat uit een regionaal en een gemeentelijk deel. Het regionale deel komt voort uit de samenwerking Noordkop, met de gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel, samen met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en PWN drinkwaterbedrijf Noord-Holland.

In dit PSWR leggen we net als eerder met een gemeentelijk rioleringsplan, nog steeds vast hoe we ervoor zorgen dat we aan de wettelijke zorgplichten (afvalwater, hemelwater en grondwater) voldoen, welke kosten ermee gemoeid zijn en welke inzet van financiële en personele middelen hiervoor nodig is. Dit vormt de beleidsmatige basis voor de rioolheffing.

Geadviseerd besluit

1. het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) 2023 – 2027, voor zover het de huishouding van gemeente Den Helder betreft, vast te stellen;
 2. en voor de hiermee samenhangende financiële consequenties van het PSWR de keuze voor variant 2A “geleidelijke stijging” en de b.t.w. op het vaste bedrag van € 442.000 vast te stellen. Hiermee ontstaat een beperkte stijging van de lasten, gedurende de planperiode tot een heffing van € 162,00 in 2028. Hiermee blijven de inkomsten in balans met de lasten.
-

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Binnen de samenwerkingsregio Noordkop werken we als gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel samen met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en PWN Drinkwaterbedrijf Noord-Holland intensief samen op het gebied van stedelijk waterbeheer. Voor de periode 2018 tot en met 2022 hebben we hiervoor al een “gezamenlijk gemeentelijk rioleringsplan Noordkop” opgesteld. Een plan waarin we onze visie en ons beleid op elkaar hebben afgestemd en wat daarna verder is uitgewerkt tot aparte, gemeente specifieke rioleringsplannen. Dit gemeentelijk rioleringsplan (GRP) bevat een beschrijving van de huidige situatie, de benodigde middelen en maatwerk met betrekking tot bepaalde strategieën.

Voor dit programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) hebben we het regionale en het gemeentelijk deel gebundeld in één document. Met het gezamenlijk opstellen van het regionale deel verhogen we o.a. de efficiëntie, delen we onze kennis en kunnen we een kwaliteitsimpuls geven. Met de combinatie regionaal – lokaal laten we ook zien hoe regionaal ambities door vertalen naar lokaal gemeente specifiek beleid. Het uitvoeringsprogramma in het regionale deel van dit plan bestaat uit activiteiten die we als samenwerkingsregio gezamenlijk oppakken.

Iedere gemeente dient haar beheer en onderhoud van de rioleringszorgplichten in een beleidsdocument (voorheen gemeentelijk rioleringsplan, GRP) vast te leggen. Om zo goed mogelijk te kunnen aansluiten op de omgevingsvisie en op het omgevingsplan hebben we de traditionele opzet van het huidige GRP aangepast en hernoemd. Dit programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) 2023-2027 bevat nu bouwstenen voor de omgevingsvisie en het omgevingsplan en een concreet programma voor gebiedsgericht werken 'Binnen de Linie' en het ontwikkelen van een risico gestuurde aanpak voor overige buurten binnen gemeente Den Helder. In dit PSWR leggen we net als eerder met een GRP, nog steeds vast hoe we ervoor zorgen dat we aan de zorgplichten voldoen, welke kosten ermee gemoeid zijn en welke inzet van financiële en personele middelen hiervoor nodig is. Dit vormt de beleidsmatige basis voor de rioolheffing.

Doelen en resultaten

Beschermen van de volksgezondheid en beschermen van de fysieke leefomgeving zijn de belangrijkste doelen van het stedelijk waterbeheer. Dit Programma Stedelijk Water en Riolering laat zien hoe we samen met onze waterpartners, naast een bijdrage leveren aan het behalen van deze maatschappelijke doelen, onze zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater de komende jaren invullen. Het gemeentelijke waterbeheer staat immers niet op zich, maar is continu in beweging door diverse uitdagingen en ontwikkelingen (bijv. (hemel)wateroverlast, verzilting, blauwalg, micro plastics, stikstof en fosfaten).

Aangezien oplossingen steeds vaker voortkomen uit een integrale benadering van water, ruimtelijke ordening, groen en wegen verandert het werkveld. Dit vraagt om een hoog kennisniveau en intensieve samenwerking van overheden, bedrijfsleven, corporaties en huiseigenaren. Samen met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier streven we naar maatschappelijk acceptabele kosten en dragen we waar mogelijk en doelmatig, binnen de reikwijdte van de zorgplicht riolering, bij aan de omgevingskwaliteit, een klimaatbestendige en waterrobuuste omgeving, de energietransitie en een circulaire economie.

Kaders en omstandigheden

Belangrijkste wet- en regelgeving:

Europese kaderrichtlijn Water (KRW), is vertaald naar Nederlandse wetgeving (WW en Wrp). Met ingang van 1-1-2024 gaat deze over in de Omgevingswet (Ow). De KRW heeft als doel de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen.

De Omgevingswet (Ow)), bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving.

De Waterwet (Ww), regelt in hoofdzaak het beheer van watersystemen. De wet is gericht op het voorkomen dan wel beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, de bescherming

en verbetering van kwaliteit van watersystemen en de vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Wet Milieubeheer (Wrp), is de belangrijkste milieuwet en bepaald welke wettelijke gereedschappen ingezet kunnen worden om het milieu te beschermen. De gemeentelijke zorgplicht afvalwater valt onder deze wet.

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), is dé basis voor de gemeentelijke (en provinciale) financiële verslaglegging en planning en control cyclus.

Argumenten en alternatieven

Argumenten:

1. Een vastgesteld PSWR dient als grondslag om de rioolheffing op te kunnen leggen aan de aangesloten perceeleigenaren. Via het PSWR kiest de raad welke koers de gemeente gaat kiezen op het gebied van de waterzorgplichten: stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.
2. De gemeenteraad dient vast te stellen hoe de benodigde kosten al dan niet gedekt kunnen worden. Ook in het verloop van de rioolheffing 'BTW (belasting toegevoegde waarde) huidig beleid, geleidelijk stijgen of stijging 2026' kan de raad keuzes maken.
3. De gemeenteraad kan, binnen de wettelijke kaders, bepalen of financiële toerekeningen aan de rioolheffing gedaan kunnen worden.

Alternatieven:

1. Er worden drie strikt financieel verschillende varianten voorgelegd. De varianten onderscheiden zich door de wijze van toerekenen van de BTW en het moment van stijgen van de rioolheffing.
2. Andere toerekeningen zijn mogelijk, er kan van de toerekening watertaken, op het gebied van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater afgezien worden.
3. Als de toerekening watertaken op riool vervalt, dient 100% gedekt te worden uit andere middelen (Algemene Middelen).

Bestuurlijke vernieuwing

Het beleid in het voorstel is referendabel, volgens Artikel 2.2.e referendabele besluiten - gemeentelijke heffingen, geldt dit niet voor de rioolheffing.

Het regionale deel is in de samenwerkende gemeenten van de Noordkop bestuurlijk recent vastgesteld.

Het PSWR draagt middels uit te voeren grond-, hemel-, en afvalwater onderzoeken informatief en adviserend bij aan diverse opgaven en programma's van gemeente Den Helder.

Duurzaamheid

Samen met gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk hebben we in Nederland in 2020 afspraken gemaakt om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2017). Volgens de regionale klimaatadaptatiestrategie streven we voor korte hevige én bij langdurige neerslag naar het beperkt houden van eventuele schade aan bebouwing, het toegankelijk houden van provinciale wegen en hoofdontsluitingswegen en het bereikbaar houden van brandweer, politie en ziekenhuizen.

Water op straat zal vaker voorkomen, maar we zien berging van water op straat ook als een deel van de oplossing, mits de functie dit toelaat. Het programma GebiedsGericht Werken (GGW) is de basis voor een doelmatige, integrale en klimaatadaptieve aanpak van buurten. Tot ca. 2030 ligt de focus hierbij op de buurten in het gebied Binnen de Linie.

In het regionale uitvoeringsprogramma Noordkop zijn thema's als asset management, energietransitie en circulaire economie opgenomen en worden komende planperiode nader uitgewerkt.

Financiële consequenties

De geraamde kosten (ca. € 6,2 miljoen) zijn aanzienlijk hoger ten opzichte van de huidige inkomsten (ca. € 4,0 miljoen). Geadviseerd wordt de rioolheffing de komende jaren te laten stijgen. Hiervoor zijn een drietal varianten doorgerekend:

Variante 1. BTW (belasting toegevoegde waarde) volgens huidig beleid:

Bij deze variant is 21% BTW toegerekend over de directe exploitatiekosten en investeringen. Omdat het investeringsniveau (programma Gebieds Gericht Werken) veel hoger ligt dan in de periode hiervoor stijgen de BTW lasten tot onwenselijke hoogte. Beleidsmatig stijgt het heffingstarief met 77.3%. De toegerekende BTW volgens het huidig beleid bedraagt over de periode 2022 t.m. 2081 totaal ca. € 96,7 miljoen BTW. Daarbij staan de inkomsten voor 2022 en 2023 al vast en moet dit tekort worden gedekt door in 2022 € 2,8 miljoen uit de egalisatievoorziening te onttrekken en in 2023 € 2,2 miljoen. Aan het eind van 2023 komt het saldo in de voorziening daarmee negatief uit, op - € 0,8 miljoen. Dit betekent dat er met de uitgangspunten volgens variant 1 € 0,8 miljoen extra inkomsten nodig zijn naast de inkomsten uit de rioolheffing, bijvoorbeeld vanuit de Algemene Middelen van de gemeente.

Variant 2a. Geleidelijke stijging vanaf 2023 en vast BTW bedrag:

De gemeente is in principe vrij in de verrekenmethode van de BTW. De onderbouwing moet vastliggen en in het kostendekkingsplan inzichtelijk zijn. Het toe te rekenen BTW bedrag is bij deze variant het vaste bedrag van € 442.000. Voor de periode 2022 t.m. 2081 bedraagt de totale BTW dan ca. € 26,5 miljoen. Voor iedere € 100.000 die extra aan BTW toegerekend wordt, stijgt het heffingstarief met € 3,25. Om de inkomsten te laten aansluiten bij de lasten, is vanaf 2023 een beleidsmatige stijging nodig van 4,5% gedurende de planperiode tot een heffing van € 162,00 in 2028.

Variant 2b. Stijging 2026:

De heffing blijft zo lang mogelijk gelijk op € 130,00. Het saldo in de egalisatievoorziening wordt ingezet om de verschillen tussen lasten en inkomsten te dekken en wordt sneller uitgeput ten opzichte van variant 2a. In 2026 is er een beleidsmatige stijging van de heffing nodig van 24,6% tot € 162,00 om te voorkomen dat de egalisatievoorziening negatief uitkomt. Het BTW tarief is gelijk aan variant 2a.

Jaar	Rioolheffing variant 1 (BTW huidig beleid)	Rioolheffing variant 2a (Geleidelijke stijging, vaste BTW)	Rioolheffing variant 2b ((Stijging 2026, vaste BTW)
2023	€ 130,00	€ 130,00	€ 130,00
2024	€ 230,52 (+77,3%)	€ 135,85 (4,5%)	€ 130,00
2025	€ 230,52	€ 141,96 (4,5%)	€ 130,00
2026	€ 230,52	€ 148,35 (4,5%)	€ 162,00 (+24,6%)
2027	€ 230,52	€ 155,03 (4,5%)	€ 162,00
2028	€ 230,52	€ 162,00 (4,5%)	€ 162,00

Uitvoering en planning

Het programma Stedelijk water is opgesteld voor de planperiode 2023 - 2027 en is financieel doorgerekend tot 2081.

Communicatie

Communicatie vindt plaats via de samenwerking Noordkop (Watr campagne, samen blauw-groen) of via projecten van gemeente Den Helder.

Den Helder, 4 april 2023

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
J.A. (Jan) de Boer MSc.



secretaris
K. (Koen) van Veen



Raadsvergadering d.d.	
Besluit nummer	2023-005061
Onderwerp	Voorstel tot het vaststellen van het programma Stedelijk Water & Riolering Den Helder 2023 - 2027

De raad van de gemeente Den Helder;

gelezen het raadsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders van Den Helder van 4 april 2023,

besluit:

1. het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) 2023 – 2027, voor zover het de huishouding van gemeente Den Helder betreft, vast te stellen;
2. en voor de hiermee samenhangende financiële consequenties van het PSWR de keuze voor variant 2A “geleidelijke stijging” en de b.t.w. op het vaste bedrag van € 442.000 vast te stellen. Hiermee ontstaat een beperkte stijging van de lasten, gedurende de planperiode tot een heffing van € 162,00 in 2028. Hiermee blijven de inkomsten in balans met de lasten.

Aldus besloten in de raadsvergadering van